



**Raftul  
Denisei**

---

Colecție coordonată de  
DENISA COMĂNESCU

Această carte a fost editată cu sprijin financiar de la FILI  
– Finnish Literature Exchange.

ARTO PAASILINNA

# Anul iepurelui

Traducere din finlandeză și note de  
TEODOR PALIC

HUMANITAS  
*fiction*

Coperta  
ANGELA ROTARU  
Redactor  
MONA ANTOHI

ARTO PAASILINNA

*JÄNIKSEN VUOSI*

© Arto Paasilinna, 1975

Published by agreement with Gummerus Publishers, Helsinki, Finland.  
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2010, pentru prezenta versiune românească

EDITURA HUMANITAS FICTION

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 73, fax 021/408 83 74

[www.humanitas.ro](http://www.humanitas.ro)

Comenzi CARTE PRIN POȘTĂ: tel./fax 021/311 23 30

C.P.C.E. – CP 14, București

e-mail: [cpp@humanitas.ro](mailto:cpp@humanitas.ro)

[www.libhumanitas.ro](http://www.libhumanitas.ro)

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**  
**PAASILINNA, ARTO**

**Anul iepurelui** / Arto Paasilinna; trad.: Teodor Palic. -

București: Humanitas Fiction, 2010

ISBN 978-973-689-380-3

I. Palic, Teodor (trad.)

821.511.111-31=135.1

## 1. Iepurele

În mașină erau doi bărbați copleșiți de supărare. Razele amurgului care traversau parbrizul prăfuit le iritau ochii. Era vară, de Sfântul Ioan. Pe drumul îngust de nisip, peisajul finlandez defila în fața ochilor lor plictisiți, dar nici unul, nici altul nu se arăta interesat de frumusețea serii.

Erau în misiune de serviciu, un ziarist și un fotograf, doi oameni nefericiți și cinici. Se apropiau de patruzeci de ani, iar din speranțele tinereții lor nu le mai rămăsese nimic. Erau căsătoriți, își înșelaseră nevestele, fuseseră și ei la rândul lor înșelați, amândoi aveau câte un început de ulcer și multe neazuri care le amărau viața.

Tocmai se certaseră. Unul voise să se întoarcă la Helsinki, celălalt să înnopteze la Heinola. Din acel moment, nici unul nu mai scosese o vorbă.

Traversau minunata seară de vară cu fețele acre, crisplate, cu gândurile rătăcite, fără să mai ia în seamă mizeria călătoriei lor. Își continuau drumul obosiți și încrâncenați.

Pe o micuță colină însorită, un iepuraș tocmai învăța să sară. Se oprise în mijlocul drumului îmbătat de căldura verii și se așezase pe labele din spate, iar soarele roșu de crepuscul îl încadra ca pe un tablou.

Fotograful, care era la volan, văzu animalul micuț de pe drum, dar creierul lui amortit nu fu în stare să reacționeze repede, așa că nu-l putu evita. Jumătate din pantoful prăfuit apăsase prea târziu pe frână. Îngrozit, animalul făcu o săritură în aer în fața capotei, se izbi cu zgomot surd de colțul parbrizului, apoi dispăru în pădure.

— Ai omorât un iepure! spuse ziaristul.

— A dracului sălbăticiune! exclamă fotograful. Bine că n-a spart parbrizul!

Frână, apoi reveni în marșarier la locul incidentului. Ziaristul se dădu jos din mașină. Fotograful nu opri motorul, coborî doar geamul și întrebă indiferent:

— E-acolo?

Apoi aprinse o țigară și trase din ea cu ochii închiși. Își reveni abia când simți arsura în vârful degetelor și strigă:

— Întoarce-te, n-am timp de pierdut pentru un iepure nebun!

Distrat, ziaristul intră în pădurea rară, ajunse pe marginea unui petic de pământ, sări peste o groapă și cercetă cu privirea pajiștea verde, întunecată. În iarbă, zări iepurașul.

Lăbuța stângă din spate era ruptă. Atârna trist sub genunchi, iar animalului îi era atât de rău, că nici nu încercă să fugă când îl văzu pe omul care se apropia de el.

Ziaristul luă iepurașul în brațe, rupse o crenguță și imobiliză laba frântă cu fâșii din batista lui. Însăpăimântat, iepurașul își ascunde capul între lăbuțele din față. Îi tremurau urechile și inima îi bătea puternic.

De departe, de pe drum, se auzi vâjâitul nervos al motorului, două semnale arțagoase ale claxonului și chemarea:

— Întoarce-te! Ce Dumnezeu, dac-ai să tot alergi prin pădure, n-o să mai ajungem niciodată la Helsinki.

Ziaristul nu răspunse. Ținea în brațe micuțul animal care, încetul cu încetul, începuse să se liniștească. Aparent, iepurașul avea doar laba frântă.

Fotograful coborî din mașină. Aruncă o privire încrâncenată spre pădure, dar pe celălalt nu-l zări. Înjură, aprinse din nou o țigară și, neliniștit, porni cu pași repezi pe drum. Dinspre pădure nu se auzea nici un zgomot. Bărbatul strivi mucul de țigară și strigă:

— N-ai decât să rămâi aici, smintitule, și nu uita să-l saluți pe dracu'!

Mai stătu un moment cu urechile ciulite, dar, cum nu primi răspuns, urcă furios la volan, porni motorul, apucă brutal schimbătorul de viteze și demară. Nisipul de pe drum scrâșni sub roți. După o clipă, mașina nu mai era acolo.

Așezat la marginea gropii, cu iepurașul în brațe, ziaristul semăna cu o bătrână adâncită în gânduri, strângându-și la piept împletitura și andrelele. Zgomotul mașinii se stinse, soarele se grăbea să apună.

Ziaristul lăsa iepurele pe iarbă și, preț de o clipă, se temu că acesta va fugi, dar animalul rămase liniștit, iar când îl luă din nou în brațe nu mai tremura de frică.

— O să rămânem aici, îi spuse ziaristul.

Noapte de vară, un bărbat singur în pădure, îmbrăcat cu o haină, părăsit.

Ce-ar fi putut face? Bărbatul chibzui și-și spuse că poate ar fi fost mai bine dacă ar fi răspuns la chemarea fotografului. Iar acum, poate c-ar trebui să se întoarcă pe șosea și să oprească o mașină care să-l ducă la Heinola sau la Helsinki, după cum va hotărî doar el.

Idea i se păru de-a dreptul nesuferită.

Cercetă portofelul. Erau acolo câteva bancnote de o sută, legitimația de ziarist, carnetul de asigurări pentru sănătate, fotografia soției, niște monede, două prezervative, cheile, o insignă de vappu<sup>1</sup>. Creioane, un blocnotes, inelul. Pe blocnotes, patronul revistei pusese să fie imprimat: „Kaarlo Vatanen, ziarist“. Numărul social al carnetului de asigurări lăsa de înțeles că Vatanen se născuse în 1942.

Vatanen se ridică, se uită la ultimele raze de soare ce se ascundeau în spatele pădurii, apoi la micuțul animal. Privi și spre drum, dar nu se duse până acolo. Ridică iepurașul, îl puse cu grijă în buzunarul hainei și porni cu pași repezi, afundându-se în pădurea peste care se lăsa întunericul.

În timpul acesta, fotograful conducea furios mașina. Când ajunsese la Heinola, făcu mai întâi plinul, apoi merse la hotelul pe care-l propusese ziaristul.

Luă o cameră cu două paturi, se dezbracă de hainele prăfuite și făcu un duș. După ce se spală, se duse la restaurantul hotelului, spunându-și că, fără îndoială, peste puțin timp, ziaristul avea să apară. Atunci se vor lămuri lucrurile. Până

---

<sup>1</sup> Nume generic dat sărbătorii din prima zi de mai a fiecărui an. La origini, a fost ziua celebrării Sfintei Walpurgia sau Walpurga (710-799), numită Valpuri în Finlanda. Cu timpul, celebrarea Sfintei Valpuri a început să se confunde cu petrecerile zgomotoase închinare primăverii, pe care superstițiile creștine le numeau sobor al vrăjitoarelor, iar apoi a devenit sărbătoarea studenților. În Finlanda, începând cu anul 1902 devine și sărbătoare internațională a social-democrației. Păstrând rudimente ale sărbătorilor amintite, ajunul zilei de „vappu“ este zgomotos (tinerii beau pe străzi și în parcuri). „Vappu“ propriu-zis seamănă oarecum cu sărbătoarea de 1 mai din multe țări ale Europei. Absolvenții de liceu din toate generațiile poartă pe cap șapca de absolvent și, în general, toți arborează diferite insigne și însemne.



una-alta, bău câteva halbe de bere și mîncă, apoi se apucă să bea temeinic amestecuri puternic alcoolizate.

Dar ziaristul nu apăru.

Era deja târziu și fotograful încă mai stătea așezat la barul hotelului. Privea fix spre teighea și rumega furios situația. Toată seara se gîndise doar la cele întâmplăte. Pricepuse deja că, lăsându-l pe ziarist în pădure, departe de zona locuită, greșise. Poate că nebunul călcăse strâmb și-și rupsesse picioarele, poate se rătăcise sau căzuse într-o râpă. Altfel, ar fi putut ajunge deja la Heinola chiar și pe jos.

N-avea de ales, trebuia să-i telefoneze soției ziaristului.

Pe jumătate adormită, femeia îi răspunse că nu l-a văzut pe Vatanen, apoi, dându-și seama că interlocutorul este beat, trânti receptorul în furcă. Fotograful mai sună o dată la același număr, dar nu i se răspunse. Bineînțeles, femeia scoasese telefonul din priză.

Pe când se îngâna ziua cu noaptea, fotografului îi veni ideea să comande un taxi. Se hotărâse pînă la urmă să vadă dacă ziaristul mai era încă acolo unde-l lăsase. Taximetristul îl întrebă pe clientul beat unde vrea să ajungă.

— Nicăieri, îi răspunse senin fotograful. Ține-o tot așa pe drumul ăsta și-am să-ți spun eu unde să oprești!

Taximetristul aruncă o privire în spate să-l vadă mai bine. Așadar, se depărtau de oraș în plină noapte, prin pădure, ca să ajungă nicăieri. Scoase discret revolverul din lăcașul unde păstra mânușile și-l puse pe scaun, între picioare, cercetându-și cu nelișițe clientul.

Ajunși pe vârful unei coline, fotograful spuse:

— Stop, aici.

Șoferul pipăi arma. Bărbatul beat ieși totuși liniștit afară și începu să strige spre pădure:

— Vatanen, Vatanen!

Nici pădurea întunecată nu-i răspunse, nici ecoul nu-i repetă strigarea.

— Vatanen, ascultă, Vatanen!

Văzând că așa nu merge, bărbatul se descălță, își suflecă pantalonii până la genunchi și intră în pădure.

„Ciudat tip“, își spuse taximetristul.

După ce alergă și zbieră vreo jumătate de oră prin pădurea întunecată, clientul se întoarce la șosea. Îi ceru șoferului o cârpă cu care se șterse de noroi, apoi își încălță pantofii direct pe picioarele goale și puse ciorapii în buzunarul hainei. Nemaivădând ce face în acel loc, porniră înapoi spre Heinola.

— S-ar părea că l-ați pierdut pe un oarecare Vatanen, spuse șoferul.

— Așa-i, confirmă fotograful. L-am lăsat aseară pe deal. Iar acum nu mai e acolo.

— Într-adevăr, nu e. Nici eu nu l-am văzut, îi răspunse taximetristul cu compasiune.

Fotograful se deșteptă a doua zi la ora unsprezece. Îi crăpa capul de durere și-i venea să verse. Își aduse imediat aminte de dispariția ziaristului. Trebuia să-i telefoneze degrabă soției acestuia la serviciu.

— Când eram pe colină, s-a dus repede după iepure și nu s-a mai întors, îi povesti fotograful. L-am strigat, dar nici nu s-a ostenit să-mi răspundă, așa că l-am lăsat acolo. Cred că a vrut să rămână în pădure.

— Era beat? întrebă femeia.

— Nu.

— Atunci, unde-i? Un bărbat n-are dreptul să dispară în felul acesta.

— Totuși, a dispărut. N-a ajuns cumva acolo?

## Cuprins

1. Iepurele	5
2. Încheierea socotelilor	12
3. Aranjamentele	17
4. Ierburile	23
5. Arestarea	28
6. Ofițerul poliției rurale	31
7. Președintele	40
8. Incendiul	50
9. În mlaștină	64
10. În biserică	72
11. Bunicul	81
12. Kurko	86
13. Corbul	94
14. Sacrificatorul	101
15. Ursul	113
16. Dineul	123
17. Focul	127
18. La Helsinki	135
19. Mahmureala	141
20. Umilirea	152
21. Vizita	159
22. Marea Albă	163
23. La autoritățile guvernamentale	173
24. Epilog	177
	181